

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 60 kr., za četrletno leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

0 dneh slavnosti.

Ob istem času, ko smo imeli v Mariboru veliko žalost, mil. knezoškofa na mrtvaškem odru, vršila se je v Ljubljani velika slavnost — odkritje spomenika, ki ga je slov. ljudstvo priskrbelo svojemu prvemu pevcu, duhovniku Valentinu Vodniku in to sredi mesta, pred c. kr. veliko gimnazijo. Bili smo o namenu te slavnosti govorili v enem naših prejšnjih listov in ne bilo bi lepo, ko bi ne povedali sedaj našim bralcem, kako se je ta slavnost izvršila.

Ali kako naj storimo to, ko nismo bili v pričo? Nam pač ne bode nihče vzel za zlo, da nismo hiteli v Ljubljano v času, ko smo doma žalovali, ali pričakovali smo, da nam bode kdo poročal kaj iz Ljubljane. To pa se ni zgodilo in torej povemo mi to o onih slavnostih, kar se bere v drugih slov. časnikih in samo toliko, da izvedó naši bralci vsaj nekaj o njih.

„Soči“, ki izhaja v Gorici, piše se iz Ljubljane blizo to le: Minoli so slavnostni dnevi, kakoršnjih razen njih, ki so bili o navzočnosti presv. vladarja, ni še videla bela Ljubljana. Odkritje spomenika našemu neumrljivemu Vodniku je bila prava vseslovenska svečanost, ki je združila vse brate od bistre Soče, deroče Drave, od Sotle in Kolpe z brati na zelenem Posavji v Ljubljani. Kar jih pa z doma ni moglo, ti so bili v duhu z nami, kakor pričajo nebrojne, neštevilne brzojavke. Ti dnevi so znamenje, da je Ljubljana ne samo po legi, ampak tudi v resnici središče, srce cele Slovenije.

Pri tej slavnosti so odlikovali najbolj Korošce, bilo jih je nad 100 zavednih mož vseh stanov; ti pa tudi res zaslužijo vse naše sočutje, občudovanje in spodbudo, da ne onemorejo proti mogočnemu sovražniku na severnej meji v svetem boji za svoj obstanek in lastnino Slovenije. Gorenjci so kar tekmovali med seboj, na katerej postaji da bi jih bolj počastili. Na kolodvoru Ljubljanskem jih je pozdravil med nebrojljivo množico načelnik slavnost-

nega odbora, g. dr. Vošnjak; od todi pa so jih odvedle zasobne kočije v čitalnico, ki je že bila vse tri dni zbirališče Vodnikovih častilcev.

Že 28. junija zvečer so bili polni vsi njeni prostori, z osirnim vrtom vred, tujih in domačih gostov. Ta večer, kakor tudi 29. in 30. junija pri banketu, je svirala tu izyrsrna godba iz Blejskega zdravlišča, večinoma slovanske skladbe. Dne 29. ob sedmih zjutraj je služil g. prof. T. Zupan sv. mešo na Rožniku; potem je bilo ogledovanje deželnega muzeja, mesta in okolice, pokladanje vencev na Vodnikovem grobu, zvečer pa predstava v čitalničnem gledišči opere „Mesečnica“ in prav za ta slučaj spisane Vošnjakove veseloigre „Svoji k svojim“ z Vodnikovim povišanjem. Po gledišči je bila v spodnjih prostorih zabava: petje društva „Slavec“, godba in navdušeni govori.

Drugi dan so se zbrali tuji in domači slavitelji v čitalnici, od koder so odrinili z 21 zastavami v slikovito lepem sprevedu v mestno župno cerkev sv. Jakoba, kjer je služil Vodnik dve leti kot kaplan; tu je služil slavnostno sv. mešo stolni prošt, preč. g. dr. Klofutar. Od tod je bil spreved v istem redu na bogato okrašeni slavnostni trg Valvazorjev, kjer stoji spomenik; naprej Sokoli, društva čitalniška in druga, deputacije od blizu in daleč, skupine, zasobni častilci in požarne brambe. Pevcev je bilo nad 300 in ljudstva okoli 15.000. Vse ulice so bile bogato z zastavami olepšane. Slavnostni govor je imel gimnazijski ravnatelj g. Wiesthaler in je bil dokaj lep. Potem je gosp. dr. Vošnjak izročil spomenik mestu v varstvo in last. Po odgovoru županovem je zaoril cesarju gromovit živio po Valvazorjevem trgu in sosednjih ulicah, na Gradu pa je naznanilo 20 strelov iz topov odkritje tega prvega javnega narodnega spomenika.

Ob dveh je bil banket v čitalnici, pri katerem se je napivalo cesarju, domovini, vstvaritelju spomenika, domačinu Ganglu z Dunaja, in drugim navzočim odličnjakom. Slavnost pa

je završila ljudska veselica na Vodnikovem rojstnem domu, pri Žibertu na Gorenjej Šiški. Ta je segla pozno v noč.

Ti dnevi bodo gotovo ostali vsem vdeležencem v najprijetnejšem spominu; ni bilo najmanjše navskrižnosti, najmanjšega sporeka, če tudi vladajo ravno sedaj ne mala nasprotstva med raznimi stanovi in posamniki zavoljo volitev v deželni zbor. Vse se je vršilo veledostojno, mirno in v največjem redu, v splošno zadovoljnost vdeležencev in radovednih gledalcev. Samo vojaki v Št. Peterskeji vojašnici niso mogli biti veseli. Nje so držali na nogah zavoljo domišljevanih neredov, kakor da bi bila navada Slovencev z izgredi častiti svojega obožavanega ljubljenca Vodnika! Menimo, da merodajni krogi vendar ne sodijo in ne poznajo tako slabo ljudstva, med katerim živijo, in njegovih voditeljev, ki so to slavnost osnovali!

Bitka pri Slavkovem in c. k. 47. polk.

(Dalje.)

Med tem pa je imela smrt tudi drugod na bojišči bogato žetev, četrti in peti oddelek sta napadla Esslingen. Napoleon je pa hotel prodreti na sredi, da bi razklal tako avstrijsko vojno na dvoje. Zato pošlje dvanajst polkov konjikov in dva polka pešcev proti avstrijski sredini. Prvi je poskusil napasti francoski general Bessièrs avstrijsko topništvo. Ali to ga pozdravi s kartečami tako gosto, da mora nazaj. Med tem se je bližala francoska konjica. Zemlja se je tresla pod konjskimi kopiti, dokler je segalo oko, dirjali so jezdeci proti avstrijskim vrstam. Zdaj se pa zakadita dva polka (5. in 11.) cesarskih lahkih konjikov v sovražnike. Strašno trčite vojski vkupaj, začneta se sekati, krik se dviguje proti nebu. To je bil strašen trenotek. Vsakdo je vedel, da se bo določilo sedaj, kamo se nagne zmaga. Kaj zmoreta dva polka proti edenajstim? Skoro nobeden naših jezdecev se ne vrne iz boja, darovali so se za „dom, za cesarja!“ Ali med tem se je umaknilo topništvo, nastala je luknja. Francoski konjiki se obrnejo na desno in na levo, da bi posekali pešce. Nadvojvoda sam pridirja. Z junaško besedo ohrabri junake polkov 15., 21., 28., 50., 54., 57. in česke legije. Kakor skala stojé junaki, mirno čakajo sovražnika. Kakor divja vihra prihrumijo francoski konjiki nad-nje. Na 150 korakov od naših se ustavijo, mislijo, da se jim hočejo udati. Nekaj častnikov prijaše bliže in zahteva, naj odložé orožje. Ali kakor iz enega samega grla odgovarjajo naše vrste: „Pridite po nje!“ Zdajci se zaženó Francozi zopet na naše; od teh nobeden ne zine. Ko pa prihrujejo na petnajst korakov, zagrmí iz naših vrst: „Streljaj!“ Kakor iz temnega viharnega oblaka blisk, švigne ogenj iz avstrij-

skih vrst, prve vrste sovražnikove se zvalijo mrtve na tla. Možje in konji ležijo nakopičeni na tleh. V drugo švigne ogenj iz pušek, v tretjo in v četrto, druga, tretja, četrta vrsta sovražnikova pade, kar potihne strel; z bajoneti se vržejo hrabri Avstrijci nad sovražnika, knez Ivan Liechtenstein prihrumi s svojo konjico ter zažene Francoze, kolikor jih je bilo še živih, nazaj v Esslingen.

Tako je zmogla hrabrost avstrijska. Le iz Esslingen-a ni bilo spoditi sovražnika.

Med tem so prasketale puške 47. polka v Slavkovem še vedno. Majorju drugega batalijona Grötz-u ubila je krogla konja, jezdec se poškoduje padajoč, zato se postavi stotnik Vignette na čelo batalijona, ki se je zbiral na pokopališči. Že se je delala noč. Ob devetih pridirjajo tri francoske baterije pred vas in začnejo sipati kroglje va-njo. Kmalu začneta naskakovati dva polka, naši junaki 47. polka se branijo hlabro. Vendar se polasti sovražnik prvih hiš. Ali v tem hipu priteče Vignette s svojim batalijonom po ulici, njemu se pridruži batalijon 11. polka. Z nasajenimi bajoneti se vržejo naši nad nasprotnike ter jih vržejo nazaj. V istem hipu pridirja tudi general Vacquant z baterijo topov. V hipu so bili razpostavljeni topovi ter začnó škropiti s kartečami po begočimi, da jih je uteklo le malo. Tedaj je zadela sovražna granata voz streliva, začel je goretí. Če se uname smodnik, ubil bi bil mnogo vojakov, kar skoči stotnik Dietrich k vozu in zbije pokrov z njega, da se niso unele granate.

Na sredino je bil udaril Napoleon še ob osmih zvečer s 3000 konjiki, ali avstrijski hussarji in dragoni so ga vrgli nazaj.

Nastane noč, na priborjenih krajih ostanejo Avstrijci. Napoleon je dobil po noči pomoči, da je štela njegova vojska 100.000 vojakov. Ob eni po noči poskusi, ali bi ne mogel napasti Slavkova. Ali junaki 47. polka so stržili dobro. Tako gorko pozdravijo sovražnike, da morejo zopet nazaj. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Živina in njih nadlegovalka.

O poletji frčí okoli živine vse polno nadlegovalk in ena je huja, kakor druga, nboga žival pa se je ne more ubraniti, nekaj tudi zato ne, ker jo človek déva v stanje, ki ji ne dohaja po naravi. Narava živine je za to, da se giblje prosta ali kje more to sedaj, ko je v oblasti človeka? Ako pa ji ne pusti človek naravne prostosti, naj gleda vsaj na to, da odvrne od nje tiste sitnobe, ki so nastale za-njo vsled njega!

In velika nadloga za živino so v poletji muhe in njih je celo več sort, vse pa so za ži-

vino huda nadloga. Da se nekaj olajša, ima umen gospodar v hlevu razobešenih več limanic in pokriva še po vrhu živino z lahko odejo ali pa jo s pelinovo vodo škropi. Nekaj pomaga to, ali vse to izda le malo in živina trpi še vsled te mušje sitnobe veliko. Ni, menim, treba, da še tu povdarjam posebej, koliko da izgubi vsled muh krava na mleku in druga živina na odebeljenji. To je že vsakdo izmed naših bralcev opazil lahko sam in je to tudi, nič ne dvomimo, skušal odvrniti od svoje hiše.

Ali pa je to tudi mogel? Pač je videl živino trpeti, pač se je jezil nad konjem, ki se je drgal ob steno ali silil v jasli ter se je tako oškodil, toda pomoči mu ni mogel, vsaj ne tako, da bi bilo izdalo. Ali pa v tem sploh ni pomoči?

Pomoč je zoper to in še težka ni, samo da pomaga premalo, če se je poslužil le eden gospodar, ne pa tudi drugi sosedje. V štacunah se dobi prah za mrčesjadi in ako napolniš z njim hleve, v katerih stoji živina, odpraviš muhe iz njih, vsaj za nekaj časa. Razprši ta prah s čem po hlevu, ki si ga poprej zaprl, na tleh in tudi zgorej na oboku ter se podaj za tem za kacic 10 minut iz hleva, to pa za tega voljo, ker bi tebi delal nos sitnobo in bi moral v eno mer kihati.

Ko je nekaj časa preteklo, lahko se vrneš v hlev in tu boš videl čudo. Na tleh leži na jezero omočenih muh, druge pa, do katerih ni prišel iz kraja prah, padejo zatem na tla ter se vijó, kakor da jim je poginiti. To sicer ni resnica, mrcina ti ne pogine tako k malu, ampak njo je prah samo omotil in če je nisi ugonobil, vzbudi se ti čez kacic 12 ur čisto trdna in zdrava ter se poda na novo delo, na nadlegovanje uboge živine.

Da se ti muhe več ne vzbudijo, treba jih je samo z metljo pomesti na kup in vreči v ogenj, tam je pravo mesto za-nje!

Na dalje pa še je prah za mrčesjad še posebno prav, ako živinče vzboli ter se ga kar kupoma lotijo muhe, ne da si jih more odgnati. Pri takem živinčetu je pa najbolje, ako se prahú nasiplje nekaj po živinčetu. Ta prah se torej priporoča sam po sebi, se vé, da stane skozi leto nekaj in človek nima vselej denarja za-nj. Kaj pa naj stori tak, ki si nima ob čem kupiti prahú? Njemu svetujemo, naj drži hlev bolj temen, vendar pa tako, da se napolnjuje še vedno s frišnim zrakom ter ne postane v njem zaduhlo.

Okna se torej naj v poletji odzamejo in mesto njih zakrije okence s kacim žakljem. Le-ta naj bo temen, vendar pa tak, da prepušča zrak; v tem pa moraš gledati na to, da ti ne bode vsled tega vleklo. To bi bilo pa tudi na škodo zdravja živine.

Ne bode menda preveč, če še tukaj opo-

menimo, da prah mrčesji velja tudi za molje, vendar pa ne v toliki meri, kakor zoper muhe. Molj se sila upira prahu. Ako pa si razpršil toliko prahú po hiši, da ga je polna, pride moljevje iz svojih lukenj in leta okoli, kakor bi jih sam „ta hudi“ bil obsedel. Tedaj pa jih ne bode težko ubiti. V oblačilo, ki je potrošeno s tem prahom, ne gre noben molj ter se ga ogiblje z vso skrbjo.

Le-ta prah pa ne trpi predolgo ter ga je treba malo po malem vselej na novo si naročiti iz lekarne, kajti na zraku izgubi, če leži delj časa v njem, na svoji moči.

Sejmovi. Dne 15. julija pri sv. Rozaliji in v Zdolah. Dne 16. julija v Dobji. Dne 17. julija pri sv. Heleni, v Muti, pri sv. Filipu in v Imenem (za svinje). Dne 18. julija v Gradci in na Bregu v Ptujih (za svinje).

Dopisi.

Od sv. Lovrenca pod Prežinom. (Odgovor.) Otročičku že ne napraviš kmalu večjega veselja, kakor da mu kupiš piščalko ali trobentico. Koliko radosti ima ž njo, piska in trobi, vznemirja okolico, da sosede jamejo ušesa boleti. Ravno tako se vedejo nekateri naši novi občinski očetje. Nova trobentica jim je njihova zmaga. S to trobentico trobentajo, da so res že uboga naša ušesa. To njih klepetanje se ni pristudilo samo meni, ampak modrim možem, ki bi tudi lahko govorili in sicer pametnejše od njih pa se ravnaajo po besedah: Kadar zakroka gavrán, — potihnejo ptice po gozdu, — kedar se dere bahač, — modri možaki molče. Sit mora biti njih vriščeče piščalke vsak, kdorkoli si bodi. To me je tudi napotilo, da sem gostoljubnega Slov. Gospodarja poprosil malo prostora onim vrsticam v 22. številki. Onemn nedolžnemu dopisu ni bil namen nesloge sejati, ampak hotel sem le s šaljivo besedo opomniti nekatere, zlasti jednega, da naj ne smešijo svojih soobčanov z neprestanimi zabavljicami, naj jim ne prisojajo neumnosti, da je tudi drugi njim ne bodo. Slednjič pa sem rekel: „Imejte možko dejanje, ter ne rabite ženskega jezika!“ Sedaj še nekaj besedi zlasti z vami, g. dopisnik iz 25. štev. Slov. Gospodarja. V mojem dopisu ste našli blizu toliko plev, kakor pšenice. Tedaj skoro polovico dobrih besedi! Izvrstno, začetek je že dober! Povedati ste hoteli malo drugače, pa ste se urezali. — K vašemu prihodnjemu delovanju in gospodarjenju v občini pripomenjam pa to-le: Kokoš ima navado, da potem kodaka, ko je že jajce znesla, a vi delate nasprotno. Govorili ste že dovolj, sedaj pa delajte. Bog vam daj obilo sreče! Prav prirsčno me bode veselilo, da bodete pomagali dobrim soobčanom. Bog živi prijazno ljudstvo pri Sv. Lov-

rencu! Ko pa ste omenjali spoštovanega Jurija Stanteja, g. dopisnik, tedaj ste samega sebe udarili po nosu. Vsakega ste spravili v občinski odbor, katerega ste le hoteli; moč je bila v vaših rokah, ne v drugi stranki, katera mu je vendar le dala nekaj glasov. Smešno je torej, če obžalujete in se opravičujete. Opravičevali ste se, pa ste se tožili. Pisal sem o neizkušnosti novih obč. očetov, a imenoval samo jednega mladega. Dva ali trije lezejo k 50 letom, zato imajo pa več pameti od drugih. Onega stavka o čekinih bi pa desetleten otrok tako po besedah ne razumeval. S pomočjo občinskega odbora hočejo si nekateri v svojih pravadah o cestah pomagati, torej dobiček imeti, na šaljivo stran rečeno, cekine kovati. Križ je, pač križ, ako ima človek velike otroke pred seboj. Kako je poprejšnji obč. odbor s cestami ravnal, tega še omenjal nisem, ker sem o tej stvari popolnoma neizkušen. Nikakor pa ni pametno o Kvassekovi pravdi c. k. višje sodišče krivice dolžiti, ko se je politična oblast c. k. okraj. glavarstvo za dotičnika poganjalo, katero bi občini lahko na prste stopilo. Kakor me je v stavku te zadeve, katere nisem niti omenjal, razsrdila beseda „neresnica“, tako me je sililo k smehu „nečastna nesresnica.“ Da te vsi šmenčaji!

(Konec prih.)

Od M. D. v Puščavi. (Spominek vrlemu možu.) Minolo je že čez stirnajst dni, kar smo pri Mariji Devici v Puščavi spremili k večnemu počitki zemeljske ostanke blagega gospoda Petra Karničnika, posestnika v Rudeči gori. V petek, dne 21. rožnika, nameraval je namreč svojo puško ai osnažiti ter nekaj popraviti. Ker pa je bilo pri tem delu ognja potreba, šel je v kovačnico, djal puško v ogenj ne vedoč, da je nabasana, a cev — žalibog proti — sebi obrnil. V trenutku se sproži in ga zadene v levo stran trebuha. Hitro je še šel tje proti poslopju in ko stopi v izbo ga spravijo brž v postelj. Govoril je še razločno, a trpel grozne bolečine. Soproga, blaga žena mu reče: „Kako vendar to, da si cev proti sebi obrnil, ker zmiraj si svaril vsakoga, naj je puška nabasana ali ne, proti sebi ali komur drugemu ne obračati?“ Na to je djal; „Res je res, sem druge svaril, a sam sebe pozabil!“ — V jutro o polu devetih zadela ga je nesrečna kroglja, ob četririh popoldan pa je izročil svojo blago dušo Vsegamogočnemu! V 53. letu svoje dobe, pogreb je bil v nedeljo 23. rožnika jako sijajen. Gospod župnik in vrli Št. Lovrenski kapelan spremljala sta razun velike množice krsto umrlega. G. župnik so velikemu številu ljudstva v prelepem govoru narisali zares lepe lastnosti rajncega. Razun šolske mladine nisi videl ne enega očesa suhega, britko so žalovali vsi pri pogrezovanji telesnih ostankov. Ž njim je izgubila fara vrlega in poštenega občana, cerkva skrbnega cekmoštra,

ubogi pa dobrega očeta! Rajnki je bil mož, kakih na daleč okolu ni najti mnogo. Lepšale so ga lastnosti, katere so Bogu dopadljive, a dandanes redke. Bil je pobožen in skrben oče svoji družčini, vrl kmetovalec, drugim v lep izgled! Koliko pa se je trudil in zanimal v svojem opravku za cerkev. V njegovem času olepšala se je kaj lepo! Dobila je lepih dragocenosti, a mnogo je tudi drugod dobrega storil. Z radodarno roko delil je ubogim, kjer koli je mogel. Bog mu tudi da zato večno plačilo. Pri zadnji sv. birmi v Puščavi rekli so mu ranjki milost. g. knezoškof: „Ljubi cekmošter, že večkrat sva pri tej mizi obedovala, ali posled menda ne bova več.“ — In res, v petek 21. rožnika sklenil je gosp. Karničnik svoje bogoljubno življenje, ravno drugi petek, teden pozneje pa so se milostivi knezoškof preselili v večnost. Naj počivata v miru po trudu tega težavnega zemskega pota! — D. H.

Iz Celjske okolice. (Volitev.) Vže v zadnjem listu „Slov. Gosp.“ pisalo se je, da bode v naši občini kmalu nova volitev v II razreda, vsled tega, ker je pri zadnjem volitvi postopala volile komisija tako nepostavno, da se je morala volitev vničiti. Sedaj je vže tudi dan za volitev določen, in sicer na torek 23. t. m. predpoludne. Mi opozarjamo že sedaj naše kmete na ta den, da pridejo gotovo k volitvi. Nemškutarski agitatorji vže silno begajo po občini in lovijo posebno ženske, posestnice, da bi podpisale njim pooblastila. Pri tem so, se ve, da silno prijazni in sladki kakor mački. Ko proč odidejo, — in to kakor moramo z veseljem omeniti, z dolgim nosom, pa kažejo kremplje in psujejo. Tako je jeden teh glavnih nemškutarskih agitatorjev pred par dnevi zabavljaj v Celju proti trgovcu Wallandu. čez neko vrlo slovensko žensko, rekoč: Ta hudičeva baba noče podpisati pooblastila. Taki so ti nemškutarji. Dokler berači pooblastila, je sladke kot med, kasneje pa čez Slovence zabavlja in psuje. — Ako pride toraj kak nemškutarček slovenskih volilcev nadlegovat, vrata mu pokažite, kakor je neka vrlo slovenska žena iz Hudiinje dejala takemu nemškutarskemu agitatorju, češ, da mu bode s krampom pokazala pot, če bode hodil njenega moža motit. Mogoče, da bodo nemškutarji poskusili še tudi z denarjem, ko bodo videli, da njim gre za zabec. Bog ne daj prodati svoje vesti! Pač pa se naj taki kupovalec glasov naznani, da se bode pred kazensko sodnijo zagovarjal zarad svojega grdega počenjanja.

Iz Krškega. („Pedagogičsko društvo.“) V kratkem izide III. „Pedagogičski letnik“ z bogato in zanimljivo vsebino, kakor: Iskustveno dušeslovje, — Odlomki iz J. A. Komenskega Didaktike, — V šolski delarni — Spomini na Dunaj — itd. P. n. slovensko uč-

teljstvo se s tem vljudno vabi, da v polnem številu pristopi k temu slovenskemu literaturnemu učiteljskemu društvu, oziroma da si naroči knjigo. Isto tako se vabi drugo razumništvo slovensko, da nas krepko podpira s svojim pristopom ali z naročbo. Društvenina iznaša 1 gld. Dobiti bode tudi posebnih odtisov Dušeslovla. — Pri tej priliki vljudno prosimo tudi one ude, ki še niso vplačali društvenine za tekoče ali za preteklo leto, da to nemudoma blagovoljuje storiti.

Odbor.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sedaj je skorej gotovo, da pojde Nj. veličanstvo, svitli cesar dne 11. avgusta v Berlin ter ostane ondi skozi tri dni, svoj rojstni den obhaja pa že na domačih tleh in sicer v Gasteinu. — Razprave o skupnem drž. proračunu vršé se v obeh delegacijah na Dunaji v celem dosti gladko in bodo že v kratkem pri konci. — Nemški konservativci imajo sedaj po gornjem in srednjem Štajarji po gostem volilne shode in vzprejema ljudstvo njih poročila o drž. in dež. zboru s pohvalo, kar se tiče poslancev, ne pa tako, kar se tiče teh zborov. Se ve, da nima konservativno ljudstvo doslej iz teh zborov veliko veselja. — Govorica gre, da pride doslenji Koroški dež. predsednik, baron Schmid-Zabierow, za ces. namestnika v Trst. Kar se tiče slov. Korošcev, ne bode jim nič kaj žal po njem. — Mil. knezoškof stavijo v Celovci novo poslopje za dijaško semenišče in pravi se, da bode po tem, kakor je pripravno, prvo v Avstriji. — Volitve v deželni zbor vojvodine Kranjske so končane: kakor upamo, poleže se sedaj vihar, ki je bučal doslej po lepi deželi. — V Tržiči, doslej še nemškem gnjezdu na slov. drevesu, snuje se slov. bralno društvo. To je pravó čudo! — Na slov. Primorji so po vseh volilnih razredih zmagali slov. možje. — Blagoslovljenje bandera „braln. društva“ v Gorici se je izvršilo srečno, Slovenci pa so se tudi izognili vsacemu prepiru. Hvala Bogu! — Velika sprememba se je izvršila v Trstu, ces. namestnik baron Depretis je šel v pokoj in je dobil ob enem sedež v gosposki zbornici. G. baron je že odpotoval in Slovenci so mu rekli z veseljem: srečno! Isto tako pa sodimo, da tudi Nemci, žalovanje pa je pri Italijanih, pri irredentovcih. — Ker so v Istri volitve bile za slov. volilce bolj srečne, kakor prejšnja leta, zato so sedaj lahoni — pri nas nemškutarji — kar iz sebe ter ne pusté na miru nikogar, še celo c. kr. okr. glavarja v Pazinu, g. pl. Simčič-a se je neka drhal lotila na kolodvoru. Taki so odpadniki po vseh krajih! — Škof J. J. Strossmayer so se podali na Slatino in za njimi pride več odličnih Hrvatov. Dobro došli na slov. tleh!

— Nad 800 Madjarov je bilo te dni v Turinu, v Italiji, pri L. Kossuthu. Česa so tam iskali? Menda več paprike, vredni pa so le palice. — Na Českem so Mladočehi na velicij krajih zmagali pri zadnjih volitvah in jih bode odslej 36, doslej pa jih je bilo samo 6 v dež. zboru. To je znamenje več za to, da je resnica, kar pravi pregovor: Kdor hvali, prodá — če tudi pod ceno!

Vunanje države. Govori se, da ni daleč več do tega, da pojdejo sv. Oče Leon XIII. iz Rima. Razmere so že v resnici blizu take, da jim ne bode več obstati v večnem mestu. — Po dolgem času je ital. minister pl. Crispi, pohvalil Avstrijo in sicer v drž. zboru, češ, da je zvesta zaveznica Italije. Na tem ni dvoma, pač pa na robe. — Z razstavo v Parizu so Francozi lahko zadovoljni, ako je resnica, da je v časih nad 200.000 ljudi na dan v njej. — V drž. zboru si Francozje ne pravijo nič kaj lepih, celo s „tatom“ se pitajo. Kaj ne stori vsega vroča kri! — Anglijska vlada vestno prepoveduje irskim poslancem sklicevati zbere in ker se le-ti na udajo vselej, ni redko, da pride do tepeža med redarji in ljudstvom. — Knezn Bismarcku ni po volji, da ne sme skozi Švico noben tuj vojak in zato žene sedaj glas, da je Švica gnjezdo zarotnikov ter bi ji bilo treba čistila. — Nemški cesar biva sedaj v Norvegiji in zatem se poda v Anglijo. — Kar se tiče Rusije, ne more se poročati o posebnih novosti. Nekaj sumljivo pa je to, da se pravi že sedaj, da v rojstnem dnevu našega cesarja ne bode v Petersburgu nobenih slavnosti. — Klementina, mati bolgarskega kneza, je prišla nazaj v Avstrijo, kjer ima svoje graščine in je sedaj lahko vesela, kajti veliko upanja je za to, da ostane nje sin bolgarski knez. — Praznovanja v kronanji srbskega kralja v Žiči so bila velika, najbolj pa je ruski poslanik silil naprej, to pa menda ne brez naročila. Srbi namreč čedalje bolj nagibajo na stran Rusije. — O Turčiji ni, da človek kaj poroča in to je menda najbolj prav za-njo, kajti nič se ne godi v njej, da je vredno hvale. — Na otoku Kreta še ni mirú in turški paša ne mara dati pravice kristijanom. Dokler ne seže druga država v mes ter ne porožlja z mečem, ne da Turek pravice. — Iz Amerike pa je več novic ali te so skorej o samih nesrečah posebno o veliki povodnji v državi Texas. Nekaj pa je vendar od ondot vselega, to je, da hočejo v državi Chicago neko novo katoliško ljudovlado vpeljati. Za prvo pa dela na to le neko irsko društvo in tako ljudovlado namerava v Mexiki, tisti, v kateri je brat našega svitlega cesarja, nadvojvoda Maksimilijan, umrl nesrečno, zadet od krogelj nasprotnih vojakov. Spomin na to ne obeta veliko za ono ljudovlado.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

II. Nadduhovnija Ptujška.

Iz poprej navedene listine, s katero je celo mesto Ptuj prišlo v last Solnograškim nadškofom, razvidimo, da so v gornjem delu mesta začeli l. 890. zidati novo cerkev. Pa ovo hišo božjo razdjali so brezdvomno divji Madjari, ki so kmalu potem na Štajarsko prirazbijali.

V desetem veku si je mesto Ptuj v vsakem oziru precej opomoglo, zlasti so Solnograški nadškofje za razvoj krščanstva in za omiko v naših krajih veliko storili, a vsak napredek oviral je siten sosed Madjar, ki mestu ni privoščil miru, ampak ga je vedno nadlegoval. Že l. 1041. prihrul je z veliko trumo pred Ptuj ter ga je začel z vso silo oblegati. Najbrž bi mesto bilo že takrat Madjarom v oblast prišlo, pa še o pravem času je pridirjal mejni grof Gotfrid ter je sovražnike pred mestnim ozidjem v Budini premagal in kar jih ni padlo, proti vzhodu odpodil. V tem času je bil postavljen ovi visoki stolp, ki še dendenes kot nema priča iz sive starodavnosti tik mestne cerkve stoji, da bi na njem straža noč in den pazila, se li sovražnik zopet bliža. Prišel je sicer že večkrat, a le v manjših trumah, ki pa se močno utrjenega mesta niso mogle polastiti. Pa ko so l. 1052. v obilnem številu zopet prirazbijali, se mesto ni moglo ubraniti, ampak je prišlo v last krutim Madjarom. Blizo 100 let je potem mesto z okolico zdihovalo pod oblastjo teh divjakov. Še le nadškofu Konradu (1120—1147) se je, — najbrž l. 1135. posrečilo, skleniti z Madjari mir, ki je za mesto in okolico bil precej ugoden. Ta nadškof je dal mesto še bolj utrditi in nov grad sozidati. Po okolici so nastale vesi, obljudene s pridnimi slovenskimi poljedelci in ves kraj, poprej zapuščen — dobil je v kratkem času celo drugo obličje.

V tej dobi ima se iskati tudi početek sedanje farne cerkve in nadduhovnije v Ptuj.

Farna cerkev sv. Jurija je ena največjih in najlepših v celi okolici, zato jo slovensko ljudstvo po vsej pravici imenuje jo: velika cerkev. Meri od prednjega altarja do praga velikih vrat 53 metrov, na široko pa od kapele sv. Frančiška Ksav. do kapele sv. Dizma 37 metrov.

Sim. Povoden in po njem drugi trdijo, da je prvi ustanovnik sedanje cerkve sv. Jurija v Ptuj bil l. 785. nadškof Arnon, nadškof Lui-pram pa da jo je proti vzhodu podaljšal in l. 846. posvetil. Zahodni del in stranski ladiji bili bi po njegovem mnenju iz l. 1312, kapele

pa iz osemnajstega veka. Ali ako si človek natančneje ogleda stavbo in ozir vzeme na slog posameznih delov cerkve, mora o sostanku cerkve soditi vse drugače.

Od Arnonove in Lui-pramove cerkve zdaj ni drugega, nego le temelj ali podzidje, ki nosi tridelno ladijo ali osredje cerkve. Ovo osredje s povišano srednjo ladijo in nizkima pokrajnima ladijama, s stebri ali stolpi, spojenimi z loki, je izrečno romanskega sloga in ima toraj početek svoj v 11. ali 12. veku.

Z ozirom na zgodovino Ptujškega mesta smemo trditi, da je ova romanska cerkev bila postavljena za nadškofa Konrada po letu 1135. Prvotna cerkev je bila primeroma kratka in je imela bolj nizko srednjo ladijo, katera je svetlobo dobivala skoz podolgasta, s polukrožnim lokom pokrita okna, kakor se lahko še dendenes pod streho stranskih ladij opazujejo. Vse tri ladije imele so ravni strop iz lesa ter so se proti vzhodu končale s polukrožnimi apsidami. To obliko ohranila je cerkev do 15. veka in še le takrat je bila povečana in obokana.*

(Dalje prih.)

Smešnica 28. Mlad učitelj prišel je v društvo prav zgovornih gospodičin. Ker je le malo govoril, vpraša ga neka gospica, čemu je tako tih. „Gospica“, odgovori ji učitelj, „kjer je toliko glasnikov, mora biti tudi kak tihnik.“

Razne stvari.

(Sv. birma.) Mil. knezoškof iz Celovca, dr. Jos. Kahn, so delili v nedeljo, dne 7. julija v stolni cerkvi v Mariboru zakrament sv. birme in jih ga je prejelo 190 dečkov in 191 deklet. Mil. gospod so ostali potem v Mariboru ter so se dnes po mašniškem prosvečenju še le odpe-ljali v Celovec.

(Slov. paralelka.) V soboto dne 13. julija bode na c. kr. gimnaziji v Mariboru zapisovanje učencev za 1. razred. Mi še enkrat opomenimo slov. stariše na to, naj dajo svojega otroka vpisati v slov. oddelek, kajti ležje mu bode shajati vsaj za prvo.

(Imenovanje.) G. Karol baron Myrbach, kedaj pri c. kr. okr. glavarstvu v Mariboru, nazadnje pa v notranjem ministerstvu na Dunaji, je postal c. kr. okr. glavar na Koroškem.

(Dirkalno društvo.) Vis. c. kr. ministerstvo poljedelstva je darovalo na prošnjo okrajnega zastopa v Ljutomeru tamošnjemu dirkalnemu društvu svoto 200 gld. za dirko z domačimi konji na Cvenu. Cvensko dirkališče stoji od zdaj konjerejcem na razpolago za vaje.

(Obžaljevanje.) V „Popotniku“ bere se to-le: „G. prepsednik, nadučitelj Rakuša, obžaljuje, da „Slov. Gosp.“, kojemu so pač tudi

*) Der Kirchenschmuck, 1884, str. 127—132.

učitelji odprli mnoga vrata, prinaša v svojih predalnih vesti o učiteljstvu, koje vsemu stanu vtegnejo zelo na kvar biti, med tem, ko v jednakih slučajih o svojih ljudéh molči, kakor zid“. Gledé tega prepusti „Slov. Gosp.“ lahke vesti sodbo svojim bralcem, obžaljuje pa to in enako natolcevanje.

(Primicije.) Letos posvečeni gospodje bodo svoje nove meše obhajali: dne 12. julija: g. Franc Hurt v Mariboru v cerkvi sv. Alojzija; 14. julija: gg. Peter Zdravec pri Mariji Snežni, Jože Zagajšak pri sv. Martinu pod Vurbergom; 21. julija: gg. Jože Cerjak v Podsredjo, Jože Gunčer v Slov. Bistrici, Fr. Janežič v Kapelah pri Brežicah, Fr. Ogrizek pri Sv. Križi poleg Slatine, Alojzij Urban v Vuhredu; 28. julija: g. Štefan Fivec v Laporji; 4. avgusta: gg. J. Bogataj v Stariloki, Martin Medved v Cirkovcah, Janez Munda v Ormoži, Janez Rotnar v Lembahu; 11. avgusta: g. Anton Veternik pri sv. Jožefu v Celji in 18. avgusta: gg. Alojzij Šuta pri sv. Bolfanku v slovenskih gorica, Fr. Valenko pri sv. Marjeti niže Ptuja.

(„Svoji k svojim“.) vesela igra v enem dejanji, katero je spisal g. dr. J. Vošnjak za Vodnikovo slavnost, izšla je v tisku in prodaja se po vseh knjigarnah po 30 kr. izvod. Ker je igra pisana v pravem narodnem duhu in tudi dovršena v obliki, bode gotovo našla mnogo čitateljev. Posebno še nanjo opozarjamo one čitalnice, katere tudi dramatikó gojé, ker igra ne zahteva nobenih posebnih dekoracij in se lahko igra tudi brez Vodnikove apoteoze, katera je dodana bila le za Vodnikovo slavnost.

(Učiteljske spremembe.) G. A. Eberl, učitelj pri Veliki nedelji, pride v Št. Jarnej pri Poličanah in na njegovo mesto gre ondašnji učitelj g. K. Mejovšek. G. J. Kranjc, podučitelj pri sv. Benediktu v slov. gor., pride na enako mesto k sv. Ani na Kremberku.

(Novi zvonovi.) V Šentilji pri Velenji dobili so 3 nove zvonove. Vlil jih je Albert Samassa v Ljubljani. Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla so jih slovesno v zvonik obešali. Mil. g. ravnatelj Ogradi je pri tej svečanosti imel ginljiv nagovor in je slovesno Božjo službo opravljaj. Zvonovi so lepi ter prav krasno pojejo.

(Judov) živi po svetu 6,300.000, teh je v Evropi 5,400.000. Za Rusijo ima naše cesarstvo največ judov, v celem 1,644.000. Menimo, da nam nihče ne zavida te sreče.

(Nečloveška mati.) Pretečeno soboto je vrgla neka ženska iz sosednje Hrvatske svojo triletno deklico na Lenti pri Ormoži v Dravo. Otroka so sicer hitro iz vode potegnili, vendar pa je že bilo mrtvo. Brezčutno mater so prijeli ali njej se vidi, da ni pri zdravi pameti.

(Duh. spremembe.) Č. g. Jak. Marzidovšek, c. kr. vojaški kapelan v Zadru, pride

na enako mesto v Gorico in č. g. Fr. Danko, c. kr. vojaški kapelan v Mariboru, gre v Celovec.

Listič uredništva. Gg. pri O.: Pri nas je bila tista opazka - tihotapica, kaj pa, če je pri Vas dostavek ves šepav? — G. J. Š. v S.: To se izgodi v denšnjem številu. — G. K. L. na M.: G. M. ne pozna predalov v „našem koši“, za to greši in torej ne iz hudobije.

Loterijne številke:

V Gradcu 6. julija 1889: 45, 85, 15, 50, 65
Na Dunaju „ „ 32, 66, 27, 58, 75

Poslano.

Na poslano od zavarovalne banke „Slavija“ v „Slov. Gosp.“ štv. 26, od dne 27. jun. 1889 sem prisiljen odgovoriti, da ni resnica, da mi je imenovana banka agencijo, zaradi nezanesljivosti v denarnem oziru, bila odvzela, marveč agencija se mi je odvzela, ker se nisem pustil spraviti v koš g. Hribarja, denar pa sem s krvavimi žulji po hribih zaslužil, in mi ga izplačati niso hoteli.

Omenim samo še, da reč še dokončana ni, in da tožim omenjeno banko zaradi žaljenja časti.
Miha Ferján.

Naznanilo.

Vsled odloka vis. štajarskega dež. odbora od 22. junija, štv. 10.229 imenovan distriktnim zdravnikom za sanitetno okrožje Vojniško se usojam pri svojem odhodu zahvaliti za mi skazano zaupanje in prosim dobrega spomina.

V Ormoži. **Dr. Ant. Žižek.**

Glavno zastopništvo v Gradci
ogersko-francoskega zavarovalnega društva
(franco-hongroise)

s poroštenim zakladom čez

8 milijonov goldinarjev

zavaruje pridelke njiv in travnikov v škedenji ali kopah proti ognju
po najcenejših premijah.

Vsakovrstna škoda se naglo in točno plačuje.

Ponudbe prejema in več pové glavno zastopništvo in zastop v vseh večih krajih. 1-2

Prostovoljno se prodá

restavracija „zum Hüttenmann“, katera je pri Graški ulici v Gaberji blizu Celja poleg tovarne hšt. 14 z gospodarskim poslojem in ujmami pod ugodnimi pogoji. Več pové gospod **Andrej Perc** v Gaberji hšt. 7. 2-3

Matevž Tušek

v Konjicah

priporoča svojo izbrano in bogato zalogo steklenih plošč, ogledal, podob svetnikov razne velikosti in vrednosti, pozlačenih in drugih okvirjev, kakor tudi lesa za mnogovrstne okvirje. 2-3

Otvorjenje gostilne!

Uljudno naznanjam velespoštovanemu občinstvu, da sem gostilno

„zur Mehlgrube“

prevzel in otvoril.

Točim Reininghauser-jevo marenno pivo, kakor tudi naravna vina prve vrste in izvrstno tirolsko vino.

Tudi imam izvrstno kuhinjo in se dobijo ob vsaki uri tople in mrzle jedi; postrežba je točna in solidna.

Prosim za obilno obiskanje.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Streiter,
gostilničar.

2-2

Na prodaj vino in slivovka!

Vino od leta 1884, 1885 in 1888. 400 hktl. liter od 7—17 kr. 45 hektl. 5 let stare prave slivovke liter 45 do 55 kr. Več se izve pri upravništvu „Slov. Gosp.“ v Mariboru. 5-5

Marule

kupi vsako mero po visoki ceni **Karl Schmidl, Maribor, gosposka ulica.** 2-2

Služba.

Neoženjen mož, praktično izurjen v obdelovanju vinogradov, kateri zamore tudi cvetlični in kuhinjski vrt oskrbovati, se takoj sprejme. Prositelji, kateri so vinorejsko šolo z dobrim uspehom dovršili, imajo prednost. Znanje slovenskega jezika je potrebno.

Edvard Steinherz,
veleposestnik
v Melji pri Mariboru.

3-3

Priporočba!

Najfinejše in najnovejše sladkarije, torte, navadne, kakor zvišene, Mari-borski za vino zelo izvrstni konfekt, raznovrstni suhar (cvibak), razne sadne soke in v glažih kuhano sadje priporoča

Janez Pelikan,
konditor v Mariboru,
spodnja gosposka ulica. 4-12

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Pravo francozko žganje (cognac).

Kaj je pravo francozko žganje?

ZAKONOM ZAŠLIČENA MARKA.

Iz francozkega in južnoštajerskega jakega močnega brdskega vina izerpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničel. Če vsa vporabljenaa sredstva proti ischias, revmatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki boleestnik iz južnoštajerskega znamenitega Konjčkkega, lastno pripravljeneega vina destilovano, na vse ove boleznii čudno delojoeče, pravo francozko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z. Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodecu bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenice pošiljajo se franko brez dalnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL

veliki posestnik na graščini Gellé pri Konjicah, Južnoštajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Maribor
Gosposke ulice 3.

Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in šolskih in molitvenih knjig

Andrej Plutzei,
poproaj **EDUARD FERLING.**
Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za tesarce, knjige za kopije, papirnate žaklje in zvitke, papir iz slame, za loščenje in zavitke. **Novosti** posebno pisma za gratulacije, kartons, svilnat in katonov papir v kresnih barvah po izvanredno nizki ceni. **Knjigovezarna.** Gosposke ulice 3. Maribor.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 28. števil. „Slov. Gospodarja“.

1889.

11. julija.

7.

C. kr. zavod za višjo vzgojo.

(Dalje.)

IV. Knezoškof dr. Jakob Maksimilijan Stepischnegg.

(Dodatek k temu odstavku.)

„Kolika sprememba v teku 11 mesecev!“ vskliknili so knezoškof Krški v začetku svojega izvrstnega govora pri mrtvaškem odru onega, čigar ime se temu odstavku na čelu sveti. Kolika sprememba v teku 4 tjednov, odkar je izšla zadnja „Cerkvena priloga“, smel bi pisec teh tužnih vrstic izreči! Sklenil je bil ondi življenjepis Njih ekscelencije premil. gosp. knezoškofa dra. Jakoba Maksimilijana Stepišnika s prisrčno željo, naj bi jim Bog dal popevati še biserno sv. mešo, a predno mu je bila dana prilika svoj spis — sestavljen prevzv. doktorju jubilarju — nadaljevati, došla mu je prebritka naloga, popisati še večer knezoškofovega življenja in svečanost njihovega pogreba. „Slov. Gosp.“ je sicer skoraj že vse to v kratkih stavkih povedal, vendar se spodobi, da še „Cerkvena priloga“ nepozabljivemu pokrovitelju kat. tisk. društva postavi svoj spomenik.

Lansko leto, kakor je znano, obhajala sta se prav slovesno dva škofova jubileja namreč: petindvajsetletnica njih višjepastirske službe in njihova sekundicija ali zlata sv. meša, a letos se je tretji, t. j. petdesetletnica njih doktorske časti, slavil po škofiji le malo, tembolj pa na Dunaji. Predstojniki c. kr. vseučilišča Dunajskega sklenili so v slovesnem zboru soglasno, našega prevzv. knezoškofa proglasiti za „doktorja-jubilarja“ vseučilišča Dunajskega ter jim ta sklep po posebnem pismu (diplomu) prijaviti ali naznaniti. Prekrasno pismo, ki je prineslo z Dunaja našemu mnogostranskemu odlikovanemu knezoškofu čast in naslov: doktorja-jubilarja našlo je Njih ekscelencijo vže na bolniški postelji, na katero jih je bila položila težavna njih višja pastirska služba. Sredi meseca majnika bili so se namreč podali skoz Ptuj v dekanijo Završko tamošnje fare obiskovat in ondi sv. birmo delit. Od tam pripeljali so se na levi breg Drave v dekanijo Velikonedeljsko, isti vzvišeni svoj poklic izvrševat. Vreme jim je večkrat hudo nagajalo, a niso se dali pri izpolnjevanji svojega preimenitnega opravila zadrževati. Dne 12. maja vdeležili so se z Njih ekscelencijo mil. knezoškofom Ljub-

ljanskim biserne sv. meše kanonika Glaserja pri sv. Petru, drugi den pregledovala sta oba knezoškofa skupno zavod čč. šol. sester v Mariboru, potem sta se odpeljala v Ljubljano in od tam v Repnjo, da sta še tamošnje podružnico čč. š. sester obiskala. Kdo bi si bil mislil, da so naš pokojni prevzv. višji pastir šli takrat že po slovo k čč. nunam? Nje so bili oni pred 25 leti vpeljali v našo škofijo.

Na večer pred Velikim Križevim, dne 29. majnika, povrnejo se iz vizitacije nazaj v Maribor. Drugi den, ker je bil visoki praznik vnebohoda Kristusovega, peli so po stari navadi v stolni cerkvi veliko škofijo sv. mešo. To sv. opravilo jih je nenavadno močno utrudilo, vendar tisti den na to niso veliko porajali. Šele drugi den, v petek po Križevem, vležejo se v posteljo, s katere so jih ravno 4 tjedne pozneje preložili na — mrtvaški oder.

Rana, katero so že dalje časa imeli na levi nogi, prikazala se je nenavadno uneta. Kmalu pripehnil se jej je šen, od zdravnikov „erysipelas“ imenovan, ki se navadno ne prišteva nevarnim boleznim. Ko so zdravniki menili, da so šen že pregnali, začela je rana na nogi gnajiti se in kar je bilo še hujše, odpovedal jim je doslej čvrsti želodec popolnoma svojo službo. Moči začele so zdaj očevidno pešati, vendar prevzvišeni bolnik, kakor njih okolica, bližnje in tolike nevarnosti nikakor še niso slutili. Bolni knezoškof so s postelje še vodili sami vso škofijo, so narekovali pisma in podpisovali listine. Na praznik presv. Rešnjega Telesa (dne 20. jun.) naročili so svojemu gosp. zdravniku, naj priobči željno pričakovano poročilo o njihovi bolezni. Ko je on zapisal, da zavoljo vnetja na nogi še dalje časa ne bodo mogli opravljati sv. obredov, prečrtali so lastnoročno na poročilu besede: „dalje časa“ in napisali: „nekaj časa“, zanašaje se, da ta bolezzen še ne bo na smrt. Žal, da je Bog bil drugače sklenil. V nedeljo, dne 23. jun. začele so njihove moči očevidno pojemati. Pri zdravi zavesti dajo so na predvečer sv. Janeza Krstnika, patrona stolne cerkve Mariborske, prevideči s sv. zakramenti za umirajoče. Kako ginjaivo bilo je neki videti, vse bogoslovce, vso čast. stolno duhovščino in preč. kn. šk. stolni kapitol s prižganimi svečami v rokah spremeljati presv. R. Telo iz stolne cerkve v škofijo palačo! Ko so premilostljivi knezoškof preje-

mali sv. popotnico iz rok njih spovednika — sedanjega oskrbnika ali upravitelja zapuščene škofije — mil. monsignora prelata Kosarja, bil je obraz prevzv. bolnika rajsko lep in čez vse ljubeznjiv. Nihče takrat ni mogel misliti, da bi bila smrtna nevarnost že tako blizo. Opravljale so se na to cerkvene molitve, po mazi-ljenji s sv. oljem predpisane, a predno se te končajo, napadle so bile bolnega višjepastirja tolike smrtne težave, da se je že tisti večer bilo smrti bati. V ponedeljek jim je nekoliko odleglo. Zvestemu strežniku, slugi Petru prišle so č. usmiljene sestre na pomoč. Prevzvišeni knezoškof so jih še prav prijazno sprejeli in nago-vorili, a kmalu napade jih poprejšnja slabost. V torek obiskali so visokega bolnika Njih ek-scelencija mil. g. dr. Jan. Zwerger, knezoškof Sekovski, iz Gradca. Zamogli so le prav malo besedi od njih dobiti ali odhajajočemu knezoškofu Graškemu želeli so naš bolni knezoškof še „srečen pot“. Bile so to, kolikor je znano, zadnje besede pokojnega knezoškofa našega.

(Dalje prih.)

Duhovna lekarna.

V naših časih se ponuja marsikatero blago in zato se že človek ne ozira več na ponudbo, ako se mu ne kaže nova, v obliki, ki je pri drugih še ni videl. Tudi na slovstvenem trgu se ne godi drugače. Ako nima knjiga imena, katero obeta mnogo, kaj čisto novega, ne zmeni se človek za-njo. Kdor torej hoče, da se mu razproda knjiga, ki je sad njegovega truda, on mora jej dati lepo ime, tako, da vabi bralce.

Knjižica, ki jo imamo v rokah, nosi tudi čisto novo, nenavadno ime, pravi se ji: „Duhovna lekarna za vse, ki hočejo večno živeti.“ Spisal jo je nemški dr. Ernest M. Müller, poslovenil pa jo je župnik Fr. Zbašnik ter se dobi po 20 kr. v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani.

Da-si je tej knjigi novo ime, stvari, o katerih razpravlja, niso nove, boleznj so in slabosti človeka, ki so posebno v naših časih že le preveč v navadi. Zoper nje ponuja se v knjigi zdravil in to prav dobrih, tečnih in kdor trpi na kaki dušni bolezni, pa mu je mar za to, da ozdravi, naj seže v le-to duhovno lekarno.

Za poskušnjo, kaka da so zdravila v njej, podamo našim bralcem tisto, ki stoji pod št. 13. in dohaja srčno-bolnim. Tako-le je:

Veliko rev in nadlog je na svetu. Že po-božni Job je tožil: „Človek, rojen od žene, živi malo časa in je z mnogimi nadlogami obdan“. (Job. 14, 1.) Vsled greha smo zgubili raj, in zemlja je postala solzna dolina. So bolečine, ki globoko segajo v srce, zaničevanje, obrekovanje, nehvaležnost, hudo razžaljenje, otroško popačenje, nezadolženo ubožanje, huda bolezen, smrt i. t. d.

Zdi se v časih, kakor da bi srcé, popadeno od žalosti in ranjeno, ne hotelo utolažiti se. Toda v duhovni lekarni so prav krepka zdravila za take bolečine. Poslušaj, pobožni bralce, ker boš moral rabiti ta zdravila, če sedaj ne, pa vsaj drugo pot; kajti križev in težav ne manjka nobenemu človeku, dokler ni šel v kraljestvo večnega veselja.

1. Velika tolažba v trpljenji je verska resnica: Bog je naš Oče. Da, to je Bog, naš Oče je; Jezus Kristus sam je napotil nas v molitvi, katero je učil, naj Boga imenujemo našega Očeta. Sv. Lenard iz Porto-Mavricija je bil pri najžalostnejših prigradkih vedno veselega duha; ker njegov „Credo“ (vera) so bile besede: „Vse prihaja od Božje roke“, in Bog je naš Oče, ki nas neskončno ljubi, bolj nas ljubi, kakor mi sami moremo ljubiti sebe, in ki nam le iz ljubezni pošilja nadloge, ker vé, da jih potrebujemo, da so nam koristne. Kateri trpijo, so ljubljenci božji. Nadloge prav primerno imenujemo božja obiskovanja, n. pr. če pravimo: Bog me je obiskal s tem križem. Obiskujemo pa samo one, ki so nam ljubi; enako Bog obiskuje z britkostmi one, katere ljubi. To je prav dobro vedela svota Elizabeta, deželna grofinja s Thuringa. Dvajset let stara je postala vdova, in njen malopridni svak se je polastil vladanja, zavrgel jo s tremi nedoraslimi otroci in spodil iz knežjega gradú in prognal iz dežele. Ubožna in zapuščena je o mrzlem zimskem času v Ajzenahu (Eisenach) iskala prenočišča, toda zastonj, ker je bilo pod kaznijo prepovedano dati jej stanovanje. Tedaj je prišla pred mesto k ubožnemu stanovanju in jokaje prosila, naj bi jo sprejeli. Gospodar je bil pri volji jo sprejeti, pa ne v svojo hišo, ampak v svinjak. Tam je prenočila, ko je bil gospodar izgnal prešiče. O polnoči zasliši od bližnjega frančiškanskega samostana zvonček zvoniti, v znamenje, da menihi opravljajo ponočno cerkveno molitev. Gre v cerkev in menihe po končani cerkveni molitvi prosi, naj pojejo Te-Deum (zahvalno pesem) v zahvalo za vse britkosti, s kojimi jo je Bog sedaj pomilostil. Glej, sv. Elizabeta je prav dobro vedela, da so nadloge in britkosti velike milosti božje, zato se je Bogu zahvalila za-nje. Kako je bila ta hvala dopadljiva božjemu srcu! Sv. Alfonz pravi: „V zopernostih moliti: Bog bodi slavljen, je več vredno, kakor tisočkrat Boga zahvaliti, kekar se nam dobro godi“.

2. Velika tolažba in trpljenji je Jezus Križani. Njegove rane po vsem telesu nam kličejo: Glejte, kako zelo sem vas ljubil, pridite in ljubite me! Ljubezen zahteva vzajemno ljubezen. Krščanska duša! pomisli, Jezus Kristus je nas tako zelo ljubil, da je na-se vzel najbritkejše težave, življenje sklenil v najsramotonejši in najgrozovitejši smrti. Ne bomo torej radovoljno sprejeli križa, ki ga nam naloži oče-

tovska božja roka, in hoteli z Jezusom trpeti, ki je neskončno več trpel za nas? Ako te obrekujejo, zaničujejo, preganjajo; poglej na našega Odrašenika, ki zasramovan, zasmehovan in od vseh zapuščen kot nedolžno božje jagnje umré na križi. Ako te trpinči britka bolezen, glej, kako križani Jezus s trnjevo krono na glavi visi na trdem lesu, preboden na rokah in nogah s tumpastimi žebli, ne da bi se mogel gibati, poln ran in krvi od podplatov do temena. Ako te strah in žalost navdaja, poslušaj, kako Jezus, žalosten do smrti, brez tolažbe in polajšanja kliče nebeskemu Očetu: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!“ S svojo neutolažljivostjo je zaslužil nam tolažbo v težavah. Kako zdravilno, tolažilno, kako osrčevalno je vsem, kateri trpijo, premišljevatí trpljenje Kristusovo! Ko je Napoleon I. svetnikom podobnega Pija VII., papeža, katerega je v britkem zaporu imel, vprašal nekega dne, kaj da v dolgih urah v zaporu bere, pokaže papež svoj križ in pravi: „Tukaj je moja knjiga“. Iz te knjige je Pij VII. zajemal tolažbo v britkosti, potrpežljivost v svojem prežalostnem položaji, stanovitnost v zagovarjanji cerkvene prostosti nasproti prevzetovanju vladoželjnega Napoleona.

3. Velika tolažba v nadlogah je božje srce Jezusovo. Polno je dobrote in sladkosti vsem, ki k njemu pribežé. Obrni se, žalostna duša, k temu Srcu, ki te tako zelo ljubi: potolažilo in pokrepčalo in zljajšalo in rešilo te bo. Jezus Kristus sam je obljubil, da naš bo v stikah tolažil in krepečal, če se bomo obračali k njemu: „Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obtoženi, in jaz vas bom poživil.“ (Mat. 11, 28.) Če moliš zaupljivo in stanovitno k božjemu Jezusovemu srcu, posebno v cerkvi pred najsvetejšim Zakramentom, rešen boš svojega križa ali pa prejel velike gnade, da boš s križem pridobil si veliko zaslug in zaslužil prav lep vенеec v nebesih. Moli pa tudi k žalostni Materi Božji, ona se bo za te potegovala in pomagala ti s svojo mogočno prošnjo.

4. Velika tolažba v trpljenji so nebesa. Lepo govori sv. Janez Krizostom: „Rév polno je življenje; pa le na tej zemlji; milovanja vredno je življenje, pa le nekaj časa; polno je solz in bolečin, pa le od danes do jutri. Ali prava sreča je večna in biva v nebesih“. Če življenja nadloge, ki so kratke in minljive, potrpežljivo in vdano nosiš iz ljubezni do Boga, prejel boš zato v nebesih večno izveličanje, ki presega ves naš um. Ko so katoličane preganjali za časa kraljice Elizabete na Angleškem, peljali so duhovnika, ki mu je bilo ime Clifton (reci Kliff'n) v verigah po mestnih cestah v Londonu v ječo. Stopal je s tako veselim obrazom, da so se vsi ljudje čudili. Videvši to, začel se je pristrčno smejati. Pa ko se ljudstvo še bolj čudi in vprašuje, zakaj se on edini smeje

v svojem žalostnem položaji, ko ga vendar vsak miluje, odgovori, da zato, ker ima pri tej kupčiji dobiček. Pri vseh nadlogah tega življenja, v revščini, zaničevanji, boleznih itd. moremo le dobiček imeti, če nam srce ne upade, temveč to, kar nas boli, radovoljno in vdano trpimo. Ta dobiček pa je neskončno velik, ker po nauku sv. Pavla „trpljenje sedanjega časa se ne da primerjati prihodnji časti, katera bo nad nami razodeta“. (Rim. 8, 18.)

Kat. družba detoljubov.

„Kat. družba detoljubov“ je doma sicer na Nemškem, ali kakor poroča č. g. Anton Kržič, katehet nunskih šol v Ljubljani, v „Kršč. detoljubu“, deluje že čez eno leto tudi po Slovenskem in hvala Bogu in dobrim ljudem, že v tem prvem letu svojega obstanka na naših tleh je jako lep sad obrodilo, čeravno še ne tako, kakor bi bilo želeti. Zveličar je sam primerjal svojo cerkev malemu zrncu, iz katerega izraste zelišče, ki je kakor drevo; kar o sv. cerkvi v obče, to velja tudi o posameznih njenih vstavih in napravah. Toraj imam tudi nado, da se bo društvo, ki ga je sv. cerkev sama zasadila, tudi bolj in bolj razraščalo in čedalje lepše cvete kazalo in obilniši sad donášalo.

Zdi se mi, da ne bo brez koristi za naše društvo, ako objavim uspeh prvega društvenega leta. Deležnikom naj velja to sporočilo ob enem kot srčna zahvala za blagovoljno podporo; onim pa, kateri se še niso pridružili, naj bo to ponižna prošnja, da se tudi oklenejo tega blagotvornega podjetja; vsem pa bodi dokaz, da posameznim se ne pozna tako veliko, skupno se pa le veliko doseže. Naj toraj nikar nihče ne reče: „Na moji malenkosti ni nič ležeče; kaj pa bo z nekaterimi krajcarji pomagano?“ Vsak, še tako majhen dar se z veseljem in hvaležno sprejme.

Društvo naše dela na dvojno stran: 1. podučuje z vzgojilnimi spisi, 2. podpira ubožno mladino.

V prvem oziru podaja društvo v svojem listu „Krščanski detoljub“ starišem in drugim odgojiteljem naukov, svetov in spodbujanj za vspesno izrejo krščanske mladine. Za sedanji čas je to ne le primerno, marveč celo potrebno. Sedaj znajo stariši večinoma brati, toraj je dolžnost, da dobivajo v roke tudi take spise, ki zadevajo posebej njihov tako odgovorni stan. Škoda bi bilo, ko bi se ta zdatni pomoček — berilo — ne vporabljal v tej prevažni zadevi. In ko bi se po teh spisih nič družega ne doseglo, kakor to, da se jim vest vzbudi, da spoznajo, kako imenitne dolžnosti jim naklada stan, kako veliko plačilo jih čaka, če jih bodo zvesto spolnjevali, kako strašne kazni pa se imajo bati, ako jih zanemarjajo, storilo se je že veliko.

Ta listič za „krščansko vzgojo in rešitev mladine“ je še premalo razširjen; prijateljem, ki so pripravljene kaj več storiti za to našo res — sveto stvar, naznanjamo, da je na razpolago še več iztisov prvega letnika, ki se s prilogami vred prodaja po jako nizki ceni — 40 kr. Posebno je svetovano novim udom, naj sežejo še po prejšnjem letniku.

Pa ne le le na stariše, marveč na mladino se ozira naš list, ker daja priloge posebej njej namenjene. Do zdaj je prinesel naslednje priloge: 1. „Ali znaš?“ Zbirka krščanskih resnic in molitev, ki naj bi jih vsak kristjan znal na pamet. 2. „Mala zakladnica“. Zbirka krajših molitvic in pobožnosti z obilnimi odpustki (3. Litanije presv. imena Jezusovega.) 4. Sv. Germana, izgled krščanske potrpežljivosti, in pa lepe podobice „Prijatelj otrok“.

(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Hajdinja pri Ptuji. (Podoba Lourdske M. B. in sv. Jožefa. Sv. misijon) Sprožili so nekateri farani željo, da bi se v našo precej prostorno farno cerkvo omislila podoba Lourdske M. B. in sv. Jožefa. Začeli so tedaj preč. g. župnik s pomočjo cerkvenih ključarjev lansko leto pri domačih faranih pobirati doneske za ta pobožni namen. Precej se je pokazalo, kako so nekateri farani bili vneti za to stvar, ker so z veseljem donašali in oddajali, nekateri v večjih, nekateri v manjših vsotah svoje doneske. Pa zakasnila se je cela reč tako, da smo zamogli podobe še le letos, na praznik oznanjenja D. M. slovesno v farno cerkev prenesti. Omenjeni dan se je že popoldne zbrala obilna množica domačih in tujih faranov pri podružni cerkvi sv. Roka, kamor je tudi okoli dveh popoldne prispela iz farne cerkve procesija s šolsko mladino pod vodstvom gosp. učiteljev, z obilno množico ljudstva in z okoli 300 belo oblečenimi dekleti, pod vodstvom č. g. župnika. Ko pride procesija na hribček k cerkvi, vzdignejo močje podobo sv. Jožefa in se vvrstijo z njo med manjša belo oblečena dekleta. Večja belo oblečena dekleta pa vzdignejo med prepevanjem milo doneče lourdske pesmi podobo preblažene device in se vvrstijo zopet v procesijo, pomikajočo se nazaj proti farni cerkvi pod vodstvom č. g. guardijana oo. minoritov v spremstvu domačega č. g. župnika in č. g. kaplana oo. minoritov iz Ptuja. Ko se dolga vrsta belo oblečenih deklet pomika v cerkev, radostno gledajo vsi že v cerkvi zbrani proti vratom, bodo-li skoro videli podobe in ko jih zagledajo, bilo je zapaziti, da je v marsikaterem očesu igrala biserno svetla solza radosti nad milino, ki sije iz obrazov mojstersko izdelanih podob. Podobe so postavili v kapeli, ker še pro-

stori za podobe niso bili izgotovljeni. Potem še vstopijo že zgoraj imenovani č. g. kaplan na prižnico in so nam v prav jedrnatih besedah razložili pomen slovesnosti. Potem so bile pete lavretanske litanije, pri katerih se je iz več sto grl razlegal odpevek: Oj usmiljena! Oj dobrotljiva! Ti nebeška zvezdica! itd. Po vsej tej slovesnosti se je ljudstvo podalo mirno domov in že se je veselilo in tako rekoč pripravljalo za drugo, veliko, bolj važno in res popolnoma potrebno stvar, o kateri so nam č. g. pridigar le omenili in to je: sv. misijon. Tega smo se zato toliko bolj veselili, ker še je v tej fari bil prvokrat. Trije preč. oo. Lazaristi iz Celja so nam ga vodili tukaj od 3. do 15. apr. Z neutrudljivo gorečnostjo so oznanjevali božjo besedo, ki je morala vsako, še tako trdo srce omečiti. Celi ta sveti čas je bila pri pridigah polna cerkev poslušalcev in pri spovednicah od zore do mraka polno skesanih Petrov in ihtečih Magdalen. Glas, da je tukaj sv. misijon je tudi ljudi iz sosednih župnij semkaj privabil, tako, da je bila cerkva večkrat veliko premala. Med tem časom so se tudi potrudili mil. g. prošt iz Ptuja, da so nam že zgorej imenovane podobe blagoslovili. Posebne nas je pa ganil prizor, ko se je na sklepu tega svetega časa dvignil misijonski križ z razpelom, katero je izdelal g. L. Perko, podobar pri sv. Trojici z že imenovanimi podobami vred, tako izvrstno, da še celo strokovnjaki v tej reči jo občudujejo. Podoba je res tako ginljiva, da če jo grešnik količkaj ogleduje, je videti, kakor bi se nje ustnice začele premikati in grešniku na srce govoriti: Daj mi grešnik dušo svojo, le za njo jaz trpim! Pristrčno se tedaj zahvaljujemo preč. očetom Lazaristom za toliki, pa brezplačni trud, č. g. iz bližnjih far, kateri so tudi neustrudljivo pomagali v spovednicah, častitamo g. župniku pa za ves trud, katerega so imeli, da so nam svete slovesnosti oskrbeli. Hvaležni pa tudi bodemo J. Pesku, kmetu iz Slovenje vesi, kateri je daroval svoto za misijonski križ in še za drugi posebno lepi namen. Bog plati tedaj vsem, kateri so nam kaj k tem svečanstim pripomogli.

Raznoterosti.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: Razbor 41 fl., sv. Anton v slov. gor. 10 fl., Stranice 55 fl., Spod. sv. Kungota 15 fl. 56 kr., Vransko 24 fl. 80 kr., Videm 4 fl., Dramlje 11 fl. 20 kr., sv. Peter pri Mariboru 10 fl., Cirkovce 16 fl., sv. Hema 18 fl. 50 kr., Ruše 400 fl., Čadram 12 fl., Sobota 7 fl. 60 kr., Žavec 23 fl. 20 kr., Gotovlje 7 fl., sv. Peter pri Radgoni 80 fl., cerkev sv. Alojzija v Mariboru 7 fl., Jarenina 40 fl., sv. Jurij na Ščavnici 11 fl. 60 kr.